

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveša«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inosestevstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, a ek. posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3712

Kdo so tedaj naši prijatelji?

Da, običaj je že postal, v periodičnih presledkih zaletavati se v učiteljski stan. Enkrat od te, drugič od druge strani, ta s to, oni z drugo mislijo. Refren vseh misli pa je vedno eden in isti: da nič ne ustvarjamo, da samo uživamo in da v brezdelju izjemamo ljudske žulje. Mimo tega še slavošev na lepe, idilne stare čase, ko je eden delal za pet drugih, dosegal v šoli in izven nje čudovite uspehe z manjšimi, manj razpoložljivimi sredstvi in je kljub temu vladala vsepovsod idilčna, patriarhalna sreča. Posegajo laikov v duhovno in strokovno življenje kaknega stanu je pri nas precej v navadi. Zato tudi gornji slučaj. Prezreti pa ne smemo, da je poseganje v učiteljske in šolske zadeve pri nas zares že prepogosto in prihaja v modo. Da to poseganje vršijo — da se izrazim milo — ljudje, ki od patriarhalne dobe (srečnega življenja) do danes niso doumeli razvoja kulture, še najmanj razvoja pedagogike, modernega pouka in higijene in drugih kulturnih panog (psihologije, sociologije), ki so v zvezi s tako zvano moderno šolo. Bodiš da imajo pri tem početju posebne namene ali ne, obrambe šolstva, narodno-ljudske vzgoje in prosvete s svojimi izjavami nikakor ne jemljejo v svoje vidike. Poleg tega pa tudi ne vidijo stvari, ki so oživele z učiteljskim delom in se jim obetajo baš pod vodstvom učiteljskega šola. Vzemimo na pr. samo kmetski pokret osamosvojitve in kmetske duhovne samozavednosti, lahko trdim nove kmetske kulture, ki nastaja z rastjo mladine v kmetstvo — in gospodinjstvo — nadaljevalnem šolstvu. Ideji kmetsko-nadaljevalnega šolstva posveča naša javnost premalo pažnje. Vendar mislim, da bo baš ta tip šole in praktičnega pouka v bodoči generaciji kmetskega vzpostavil popolnoma drugo duševnost in miselnost. Naš kmet, ki je do danes stal življenju več ali manj ob strani in se večinoma pasivno uveljavljal v preteklih, a tudi v današnji dobi, bo brez dvojbe v prihodnosti zavzel vodilno mesto, katerega danes kljub svojim 70% nima. Nikakor ne morem razumeti, da nekateri premlevajo glede na naš stan stvari, ki spadajo že davno v ropotarnico, poleg pa ga še mešajo s šolo in krizo ter napako kaknega učitelja — posameznika. Čas je preresen in predragocen, da bi morali glodati kdo zna kdaj že ogledane kosti in jih jemati v obzir, kakor da bi se dotikale Bog ve kje s kulturo. Demagogija na naš račun se morebiti še tu in tam izplača, večno pa se ne bo. Mi se je že davno več ne bojimo, toliko manj pa se zaletavanj v naš stan in šolstvo, ki se je po naših zaslugah — pa zaslugah idealizma — globoko usidrala v slovensko narodno telo. Učiteljsvo in z njim narodno šolstvo stojita na trdni skali, ker sta zidana z ljubeznijo do sedaj kulturno zatiranega kmetskega ljudstva! Če čitam ali slišim tu in tam kak napad bodisi na stan ali narodno šolstvo, se nehotе zmislim na Aškerčev parabol »Kuček in Garibaldijev spomenik«. V pesmi laja kuček na spomenik, nazadnje še nekaj naredi, ali spomenik ostane spomenik! V solnčnem jutru ga zlati zarja in niti malo ga ni sram ne kučkovega lajanja ne česa drugega. Takošno je pač življenje! Kakor v literaturi, upodabljači umetnosti, glasbi in dr. ne velja že dolgo ne merilo gledanja in presojevanja zunanjih efektov, temveč občutje in duševno gledanje, globina in zopet duševni odraz umetnine, še edina duhovnost materialističnega hotenja v današnji družbi, tako mora-

mo že vendar tudi šolstvo — vzgojo, pouk, pedagogiko — smatrati kot duhovno telo, ki ga ni soditi in zaključevati po zunanjih izrazih. Današnja šola ni več učilnica črk i ali u, temveč je s sredstvom pouka oblikovalnica vseh narodnih plasti, od najmlajšega do najstarejšega. Učitelji smo svečeniki prosvete — poleg svečnikov religije, s katerimi nas veže isto delo, trpljenje in pot, iskanja resnice in prenovitev človeka — in ne samo kruhoborci. V toliko pa smo tudi nezavisni, ker nam je naša krušna mati država, kateri se žrtvujemo in ji vzgajamo dobre, zveste in kulturne državljane. Naša javnost, se mi zdi, pa vidi v narodnem šolstvu samo famozni ali u in nas učitelje kruhoborce.

Kruhoborstvo! Prosim Vas, povejte samo en stan, ki ni bil in ni tudi danes kruhoborec! Lepše lahko izrazimo ta pojmi in življenjsko dejanje z znano frazo »boj za obstanek.« Vse eno je: ta ali oni izraz! Ideje in kruhoborstvo! Samo posamezniku, bohému, ideologu je prosto dano, da se zaradi ideje odreče življenju! Množici in stanovom je to nemogoče! Le življenjsko in materialno neodvisnemu človeku je mogoče prosto izbirati poti svojih bojov. Če pogledam v praktično življenje naše domovine, pač ne morem najti stanu, a tudi ne posameznika, ki bi imel pravico metati v naš učiteljski stan kamenje. Roko na srce! Če so bile metode kruhoborstva pri različnih stanovih različne in so še, cilj je bil nas vseh vedno isti: boljši kruh! Radi tega je nauk podrejenosti kaknega stanu nad drugim stanom nesmisel! Nam se očitajo Cankarjevi »Hlapci«. Kolikor mi je dano razumeti Cankarja, vidim v njegovem delu druge hlapce. Se spomnite scene Jermanovega gostilniškega govora? On, učitelj Jerman, posebljen Cankar, vrže poslušalcem v obraz: Hlapci! To sceno razumem tako, da bi moral Jerman govoriti ne gostilniškemu poslušalcu, temveč z odra v parter, na galeriji, v ves teater. Hlapci! Da, nihče nima pravice metati kamenje v naš stan! Kdor pa je brez greha... Končno pa spadajo tudi te zadeve v ropotarnico. V času Cankarjeve knjige so bojevali naši stanovski očetje — starejši učitelji preobupne boje. Niso še pomrli, večina učiteljskih borec še živi, utrujeni so sicer, toda gledajo sad svojega dela — zmago svojih hrepenenj: samozavest in enotnost stanu! Zopet ne razumem, kako so mogli ljudje očitati takim kremenitim značajem hlapčevstvo! Pač radi nerazumevanja Cankarjevih »Hlapcev«, ker so nje same boleli na lastni duši...

Mladi učiteljski rod, ki še študira ali pa je že na delu med narodom, ima lažjo pot: kar so mu priborili očetje, bo čuval, k temu pa dozdaj, da bo učiteljski dom dovolj močan zoper vse rovarje naše časti in ugleda. To je eno! Drugo pa delo mlajšega rodu. Naši starejši so kljub ljutim borbam dosti ustvarjali in se poleg šole mnogo in z idealizmom žrtvovali za izvenšolske preče kulturne probleme med narodom. Ustvarili smo si duhovno neodvisnost. Na tej podlagi hočemo usmeriti veliki kmetski pokret. In samo naše učiteljsko delovanje! Zakaj pomisliti treba, da je javnost vsem šolsko-kulturnim vprašanjem zelo daleč ob strani in da motri v nji le to, kar ni bistvenega. Ni naša krivda, toda zadnji čas bo, da vzgojimo pravilno tudi njo! Da ne bo gledala v šolstvu institucijo »kruhoborcev« in »hlapcev«, temveč svoje oko!

Albin Podjavoršek.

Počitniški tečaji.

Še slaba dva meseca nas ločita od velikih počitnic. Večina učiteljskega dela že danes načrte, kako bo izrabila veliki šolski odmor. Nekateri bodo šli mogoče na morje zdraviti bolne živce, drugi jih bodo zdravili doma v okrilju planin, kopanju in miru, tretji — in teh bo menda večina — pa razmišljajo o počitniških izobraževalnih tečajih. Nujno je danes spoznanje, da so počitniški tečaji učiteljskega potrebnosti, ker razmere novega časa naravnost silijo učitelja izvenšolskemu delu. Pri tem pa mu je potreba praktičnega znanja večja kot teorija iz knjig.

Vsako leto prireja Rdeči križ tako zvani tečaj za ročno delo. Tudi za letos sta objavljena dva različna tečaja, in sicer učiteljski tečaj delovne šole na Krku in počitniški učiteljski tečaj v Zagrebu. Iz objavljenih sporedov obeh tečajev, ki so jih prejela upraviteljstva narodnih šol, je razvidno mnogo koristnega, ki naj bi se teoretično in praktično obdelalo v zvezi z delovno šolo in ročnim delom. Seveda prihajajo pri zdajnjem v poštev v prvi vrsti deška ročna dela. Poleg tega da imajo take tečaje tudi nekaj smoter letovanja ali »kako bi se izrazil, bi si vendar upal dvomiti, jeli bo imela naša kmetska vas oziroma kmetska šola kako posebno korist od tega.

Prvič je treba označiti, da je med mestom in deželno velika življenjska razlika. Mesta in

delo v šoli, s podaljšanjem V. letnika pa tudi zvečava prakso. Pač pa mu ne da prepotrebni praktični naukovi za bodoče izvenšolsko delo. In zlasti za delo na kmetih! V mestu na primer rabijo za šole ročna dela, tudi kulturno udejstvovanje je lahkota. Če se poleg tega ne udeležuje izvenšolsko — Bog pomagaj! Napal te bo kak banski svetovalec, »Kmetijski list« itd. V nas kmetske ljudi — učitelje, kakor kažejo dejstva — marsikdo rad butne. Je pa stvar takšna, da ako hoče med ljudstvom delati in pomagati, moraš znati pomagati! Res se moreš sam izobraževati, iz knjig zveš o zemlji, živinoreji, gnojilih, sadjarstvu, kletarstvu itd., toda živa beseda to ni, le papirnata! Lahko je n. pr. povabiti kmete in jim predavati o sadjarstvu in umetnem gnojenju, toda praktično pokazati kako delo ali način dela bi dvomil. In uspeh? Pa saj vendar iščemo uspehe!

Počitniški tečaji naj se vrše v znamenju kmetskega in kmetsko gospodinjkega dela! Menim, da je ta zahteva pri 80% kmetov v našem narodu pravična! Razpravljati imamo o zadrutstvu, o kulturi zemlje, živinoreji, sadjarstvu, vinarstvu, gozdarstvu! Mnogo perečih vprašanj kmetskega je treba razrešiti, ki si jih poseidinec učitelj na vasi tudi pri najboljši volji in knjigi ne more in ne zna razrešiti! Drugo pa je, da mi učitelji (ki nas je tudi večina s kmetov!) te tečaje najbolj potrebujemo. Vlada je izdala zakon o materialni zaščiti kmetov, mi moramo delati v duhu gospodarsko-kulturne in duhovne obnove in zaščiti kmetskega stanu. Na obzorju vsake

vasi se dviga kmetsko-nadaljevalna šola. Za to šolo se moraš usposobiti s solidnim znanjem. V prvi vrsti seveda s praktičnim delom pod vodstvom strokovnjakov-agronomov, poljedelcev.

Vsi merodajni činitelji, ki bodo v letošnjih počitnicah prirejali kakršnekoli tečaje za učiteljsvo, naj tedaj dobro premislijo, kako bodo usmerili te tečaje! Koristiti svojemu bližnjemu, pomagati mu iz duševne revščine, je vendar najidealnejša naša naloga! In naš najbližnji, ki največ potrebuje, največ materialnih in duhovnih dobrin, zlasti pa duhovnih, je naš kmet. Mesto ima dosti kulture, kmetska kultura in kmetov (ter z njim državni) dvig sta odvisna od kmetskega izobraženca. Zato je temu radi kmetskega ljudstva tudi največ treba dajati. Saj vemo: iz nič ni nič!

Počitniški tečaji naj se vrše torej v znamenju kmetske delovne šole in kmetskega izvenšolskega udejstvovanja učiteljskega. Dalje: čim manj teorije, tem več praktičnosti! V Dravski banovini imamo več kmetijskih šol, Kmetijska šola ima namen učiti ves narod. In kako bi svoje poslanstvo izvršila častneje kot tako, da jo za dobo dvomesečnega odmora osvojimo mi učitelji in se tam učimo pravilno delati? Uspehi dela med šolskim letom bi bili mnogo izrazitejši in naša kmetska kultura bi dobila mnogo širše peruti kot jih ima danes!

Seveda, vse to pa moramo izvršiti tako, da ne bodo preveč trpeli zakrpani učiteljski žepi —!

Novi predpisi za zdravstveni pregled dece ob vpisu v šolo in za oddajo v šole za defektno deco.

Med važnejše predpise, ki zadevajo šolstvo, spada v zadnjem času izdaja predpisov glede zdravstvenega pregleda dece ob vpisu v šolo in izdaja predpisov glede sprejema ter učnih načrtov za vse vrste šolstva za defektno deco t. j. za slabonadarnjeno, gluho in slepo deco.

Poleg »Pravilnika o zdravniškem pregledu dece za vpis v osnovno šolo«, ki ga je izdalo ministrstvo socialne politike in nar. zdravja pod š. br. 4966 od 31. marca 1932. (Službene Novine, br. 90, god. 1932, od 19. aprila), v katerem se nahajajo tudi nekateri predpisi glede defektne dece, je izšel od istega ministrstva pod š. br. 5700 od 31. marca 1932. poseben »Pravilnik o zdravniškem pregledu dece za sprejem v šole za defektno deco in o dolžnostih šolskih zdravnikov v teh šolah.«

Naj se omejimo za danes samo na važnejše določbe teh predpisov, ki morajo zanimati vsakega učitelja.

Po tem pravilniku mora biti vsako dete ob vpisu v osnovno šolo (v zmislu § 57 zak. o nar. šolah) zdravniško pregledano. Pregled se mora izvršiti na podlagi posebnega »Spiska dece, ki je došla za vpis v šolo,« za kar je predpisana posebna tiskovina. Spisek mora sestaviti krajevni šolski odbor po seznamu šolobvezne dece, ki mu ga mora dostaviti upravna občina. Ta pregled mora biti izvršen najmanj do 1. julija vsako leto.

Na osnovi zdravniškega pregleda se oproste pohajanja v osnovno šolo otroci, ki so telesno nezadostno razviti, ki radi defektnosti ne morejo slediti pouku v osnovni šoli, t. j. slepa, gluho in idiotska deco; deco z nosnim obolenjem (ozena); z nalezljivim kožnim obolenjem; božjastna deco; duševno zaostala, t. j. debilna, imbecilna in idiotska deco; težje psihopatična in motorično razdražljiva deco; histerična deco; nalezljivo bolna deco. Vrsta obolenja mora biti označena v spisku s predlogom, da se ta deco prijavi v specialne šole za nezadostno razvito ali defektno deco, odnosno, da se začasno ali stalno oprosti pohajanja v osnovno šolo.

Začasna oprostitev za eno leto se izvrši na podlagi »komisijskega pregleda dveh zdravnikov, katerih eden mora biti šolski zdravnik; za stalno oprostitev je merodajna komisija treh zdravnikov na šolski polikliniki. Ob tej priliki se ugotovi, ako je treba dete oddati v kak zavod za defektno deco. Ta oddaja se pa ne nanaša na šole za slepo, gluho in slabonadarnjeno deco, ki spadajo po § 7. zak. o nar. šolah med narodne šole.

Spisek vpisane dece in one, ki je ostala nevpisana, pošlje krajevni šolski odbor v odbritev obči upravni oblasti, kjer mora navesti, zakaj poedina deco ni vpisana v osnovno šolo. Sreski šolski nadzornik pošlje do 1. avgusta vsako leto spiske krajevnih šolskih odborov svojega sreza, s celokupnim pregledom vpisane in nevpisane dece v šolskem srezu, banski upravi. Banska uprava pošlje do 15. avgusta vsako leto spiske s pregledi po srezih ministrstvu prosvete.

Drugi pravilnik zadeva šole za defektno deco ter določa interni postopek za zdrav-

niški pregled in vpis dece v specialne šole za defektno deco.

Za zdravniški pregled dece v banovinskih zavodih in šolah za defektno deco morajo skrbeti šolske poliklinike, v oddelkih za defektno deco pri narodnih šolah pa šolski zdravniki narodnih šol in poliklinike, v kolikor so pristojne po predpisih za iste. Vsak zavod in internatsko urejena šola za defektno deco ima lahko tudi posebne zdravnike-specialiste za svoje vrste dece.

Zdravniki teh šol morajo imeti specialen tromesečni tečaj iz socialne medicine ter posebno usposobljenost za službo v šolah za defektno deco. Ministrstvu socialne politike in prosvete bosta odpravljal skupne tečaje za zdravnike in učitelje defektne dece v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani za izpopolnjevanje predvsem iz psihopatologije in pedopatologije.

Zdravniški pregled za prijavo dece v specialne šole se vrši že v osnovni šoli.

Šolski ali njega nadomestujoči zdravnik mora med 1. aprilom in 1. majem pregledati vso deco, ki jo osnovna šola ali roditelji, odnosno njih namestniki prijavijo za vpis v specialno šolo. Minister prosvete predpiše v zmislu § 15. zak. o nar. šolah v to svrhu poseben »Prijavni list« za šole in zavode defektne dece. Zdravnik vpiše v ta »Prijavni list« vse predpisane podatke. Javiti mora vselej šol. upravitelju datum pregleda, da ta pozove k pregledu starše otrok v svrhu podatkov o razvoju deteta pred vstopom v šolo. Upraviteljstvo osnovne šole pošlje na to »Prijavne liste« šoli za defektno deco, odnosno oddelku za isto pri osnovni šoli.

Po prijavi dece specialni šoli izvrši šolski zdravnik specialne šole za defektno deco ponovno točno anamnezo telesnega in duševnega stanja otroka. Podatki se vpišejo v poseben »Matični zdravstveni list«, ki ga je predpisalo ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja. K temu pregledu se ponovno pozovejo tudi starši.

Nato se izvrši komisijski pregled deteta in ugotovitev po posebnem »Pravilniku za sprejem dece v zavode, šole in oddelke za defektno deco«. Zdravnik da na to mišljenje in navodila glede nadaljnjega postopka z detetom ter zabeleži svoj predlog tudi v »Prijavni list«. O rezultatu se obvesti tudi starši.

O vsakem detetu, ki je sprejeto v šolo ali oddelke za defektno deco, se vodi posebna »Osebnostna popisnica otroka«, katere obrazec predpiše minister prosvete. V to popisnico vpiše zdravnik specialne šole vse ugotovitve in navodila za nadaljnji postopek z detetom. Šolski zdravniki teh šol morajo stalno zasledovati razvoj deteta. V to svrhu lahko po sporazumu z upraviteljem šole prisostvujejo tudi pouku. Učiteljem dajejo zdravniki nasvete glede fizičnega in psihičnega postopka pri delu deteta. V svrhu tega smotra lahko prisostvuje šolski zdravnik tudi konferenci učiteljskega zbora specialne šole, ako ga upravitelj povabi. Najmanj dvakrat v letu mora zdravnik zabeležiti v »Osebnostno popisnico deteta« vse ono, kar je opazil v razvoju deteta. Pri prehodu v druge šole za zdravnik svoje mišljenje o detetu.

V svrhu navodil staršem in stika z njimi se priporoča zdravniku specialne šole, da sodeluje pri rednih sestankih in odredi tudi posebne ure za zdravstveno posvetovanje s starši. Zdravnik pomaga učitelstvu tudi v pogledu pouka v higieni.

V pogledu evidence defektne dece v osnovni šoli so predpisani za šolskega zdravnika posebni obrazci, v katere mora na kraju šolskega leta vpisati vse bolezni in anomalije, ki so se med letom pojavile pri deci osnovne šole. Upravitelj osnovne šole sestavi ob sklepu leta »Spisek defektne dece« v zmislu §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah. Spiske defektne dece dostavljajo upravitelstva preko banske uprave ministrstvu pro-

svete in ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja.

Poleg teh predpisov je izdalo ministrstvo prosvete tudi poseben »Pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode, šole in pomožne oddelke za nezadostno razvito dečo« po §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah. »Začasni učni načrt in program za pomožne šole in pomožne razrede kraljevine Jugoslavije« po § 15. zak. o nar. šolah in »Predpise o vodstvu „Osebnih popisnic“ v šolah za nezadostno razvito in defektno dečo« po §§ 15. in 58. zakona o nar. šolah ter enake predpise za specialne šole za gluho in slepo dečo.

Zdravniški pregled dece ob vpisu v osnovne šole se mora pričeti v zmislu predpisov že letos izvajati.

Splošne vesti.

— IZ SEKCIJE. Vse tovariše in tovarišice, ki so se obrnili preko svojih sres. učit. društev v svrhu prenesti radi šolanja otrok na sekcijo z izpolnjenim obrazcem »Evidenca učiteljev(ic) — družinskih očetov (mater)« pozivamo tem potom, naj nemudoma po organizacijski poti sporoče, ako so zaprosili za katero od razpisanih učnih mest. Ta poročila potrebujemo, če naj predložimo zbrani material prosvetni oblasti s svojim priporočilom.

Ravno tako naj nas obveste, če so vložili prošnje za razpisana mesta oni tovariši in tovarišice, ki so bili med počitnicami oz. med šol. letom premeščeni in so se radi tega obrnili za zaščito na stanovsko organizacijo. V poročilu naj navede vsakdo, za katera mesta je prosil. — JUGOSLOVENSKO UČITELJSKO UDRUŽENJE — SEKCIJA ZA DRAVSKO BANOVINO V LJUBLJANI.

— ŠOLSKI ZOBNI AMBULATORIJ. Dne 8. maja t. l. se je vršil v dvorani OUZD v Ljubljani ustanovni občni zbor »Društva za ustanavljanje in vzdrževanje šolskih zobnih ambulatorijev v Dravski banovini. Občnega zbora se je udeležilo tudi zastopstvo sekcije JUU Ljubljana. Po pozdravem nagovoru predsednika pripravljalnega odbora g. senatorja dr. VI. Ravniharja in po poročilu zobozdravnika dr. Josipa Tavčarja je bil izvoljen upravni in nadzorni odbor, v katerem ni nobenega zastopnika učiteljstva. Letna članarina je določena na 20 Din. Iz gornjega je sklepati, da se na sodelovanje učiteljstva ne računa.

Sreski učiteljski zbori. Kraljevska banska uprava Dravske banovine je izdala naslednji odlok: V zvezi s tukajšnjim okrožnim razpisom IV. No. 5917/13 od 11. aprila 1932 v vednost, da je ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 28365 od 23. aprila 1932 odredilo, naj se vrše sreski učiteljski zbori o priliki zborovanj sreskih učiteljskih društev, ko so učitelji že itak zbrani.

— Kmetijski svetnik v p. g. Viljem Rohrman — 70 letnik. V teh dneh praznuje 70 letnik g. kmetijski svetnik v p. Viljem Rohrman, ki je posebno starejšemu učitelstvu dobro poznan kot prijatelj učiteljstva in eden prvih oračev na polju kmetjsko-nadaljevalnega šolstva. Posebno »Učitelj. Tovariš« se mora spominjati tega jubileja, saj je bil g. kmet. svetnik zvest njegov sodruhin in je poton njega kazal pot učitelstvu v smeri kmetijskega pouka in razvoja kmetjsko-nadaljevalnega šolstva. Prve načrte v tej smeri je prinesel »Učitelj. Tovariš« v posebni prilogi izpod peresa g. Rohrmann. Danes lahko g. svetnik z veseljem zre na uspehe in napredek kmetjsko-nadaljevalnega šolstva, ki vzrača iz njegovega semena. Zato se učiteljstvo pridružuje gratulantom in mu kliče: Še mnogo let!

— Tovarišem maturantom iz Ljublj. moš. učiteljskega v l. 1927. Letos v jeseni poteče pet let od naše mature. Kakor vsi drugi letniki, tako mislim, tudi mi letos ne bomo prešli te

naše prve obletnice. Zato predlagam tem potom vsem tovarišem naslednji predlog v premislek:

Lansko leto v glavnih počitnicah je zapustil naše vrste v cvetu najboljših let naš tovariš Viktor Dacar, ki je pokopan doma pri Bledu. Ker se večina sošolcev pogreba ni mogla radi počit. tečajev udeležiti, bi bilo zelo umestno, da se v letošnjih glavnih počitnicah (v juliju) snidemo k petletnici na Bledu, kjer obiščemo grob svojega pok. tovariša. To bi bil najprimernejši trenutek, da se oddolžimo svojemu pok. Viktorju. Prosim vse tovariše, da me z dopisnico obveste ter naznačijo datum in čas.

Marjan Tratar, učitelj
Trebne na Dolenjskem.

— Na poslednji poti. V četrtek 28. aprila se je vršil v Novem mestu pogreb pokojne tovarišice ge. Grom-Hladnikove iz Babnega polja, ki je odšla v kratkem času za svojim očetom — glasbenikom pok. Jg. Hladnikom v večnost... Številna udeležba učiteljstva in meščanstva je bila v dokaz, kako je bila po meščanstva priljubljena. Na grobu se je poslovlj v lepem govoru preds. sres. učit. društva za Novo mesto tov. Vilko Menard, ki je izročil poslednji pozdrav vestni tovarišici tudi v imenu sres. učit. društva za Logatec. Naj ji bo lahka zemlja!

— Prosim vse šole, ki še niso plačale Levstikove pesmarice „MLADINI“, da to čimprej store.

— Pomen obrtnih nadaljevalnih šol za asimilacijsko akcijo v Julijski krajini. Fašizem opazuje vse svoje delo, ki ga vrši v naših krajih, samo iz enega stališča: koliko pripomore asimilaciji našega naroda v Julijski krajini. V zadnjem času je bilo otvoreno po vseh večjih krajih večje število obrtnih nadaljevalnih šol, ki jih morajo posecati obrtni vajenci do 18. leta. Nekega dne se je sestal v Trstu k seji odbor, ki vodi te šole v Julijski krajini. Na tej seji je bilo govora o stanju in rezultatu teh šol, poleg tega se je vršila razprava tudi o njih nacionalnem in političnem pomenu. Ugotovljeno je bilo, da morejo postati te šole pod vodstvom sposobnih in politično zavednih učiteljev ne le nosilnice prosvete in izobrazbe, potrebne bodočim obrtnikom, marveč tudi nosilnice novega fašističnega duha med »drugorodne« sloje na meji Italije. Paziti je treba, da ne propadejo plodovi osemletnega šolanja v osnovni in po-navljalni šoli, ki je obvezna, zato se mora držati mladina še štiri leta v fašistični šoli. To je problem, ki je vitalnega pomena za Italijo in se nanj ne sme pozabiti. Na tej seji administrativnega sveta je bilo sklenjeno, da se otvori še nekaj obrtnih nadaljevalnih šol v onih okoliših, kjer jih še ni, a so iz nacionalnega in političnega stališča nujno potrebne.

— Učiteljska ekskurzija na Češkoslovaško. Uredništvu pedagoškega lista »Napre-

dak i Savremena škola« v Zagrebu je že lani započelo akcijo za učiteljsko ekskurzijo na Češkoslovaško, kjer so izvedene že znane šolske reforme in se tamkaj uveljavlja predvsem aktivna šola. Te ekskurzije se udeležijo 60 učiteljev (ic) iz vse države, ki jim je odobren 15-dnevni dopust. Češki tovariši so sestavili tak program, da si ekskurzisti lahko ogledajo mestne in tudi podeželske šole.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablona. Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezanje in predtisk.

— Šola v avtobusu. Pri izdelovanju mnogih filmov potrebujejo večkrat večje število otrok, ki morajo biti vedno pri rokah. Ti otroci ne morejo hoditi redno v šolo, a Amerika ne bi bila Amerika, če bi takega vprašanja ne rešila na prav originalen način. Filmsko podjetje je nabavilo velik in udoben urejen avtobus, ki zbira vsak dan vse otroke in jih prevaja do Fox Movietone City. Med to vožnjo jih poučuje učitelj, ki je nastavljen nalašč za te otroke, ki so porazdeljeni po razredih, kot v kaki drugi šoli. Glede uspehov je ta šola na prvem mestu, ker predpisuje prosvetna oblast, da se ne smejo uporabljati pri filmu oni otroci, ki se v tej šoli ne učijo. Ta naredba prosvetne oblasti je otrokom dobro znana in je najboljša garancija za dobre uspehe.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarov. Državni nameščenci dobe blago tudi na obruku proti predložiti legitimaciji.

— Izleti na Boč. Vljudno vabimo upraviteljstva šol, naj upoštevajo pri letošnji izbiri izletnih točk tudi mlado, divno planinsko postojanko »vzhodnega Triglava«, ki jo je lani posetilo nekaj nad 120 razredov. Železniške zveze so zelo ugodne, pot na goro udobna in zanimiva, pogled raz stolp pa zlasti ob ugodnem vremenu veličasten in poučen. SPD restavracija pri Sv. Miklavžu nudi vsakovrstna topla in hladna okrepčila.

— Italijanska šola in »tuterodci« na Gorškem. Šolski oskrbnik v Julijski Krajini prof. Mondino je bil pred kratkim na inspekcijskem potovanju v gorški pokrajini. Ogledal si je vse šole, pa tudi azile znane poitalijancem družbe »Italia Redenta«, ki deluje pod pokroviteljstvom same vojvodine D'Aosta. Nadziral je tudi pouk slovenske dece in je učiteljskim zborom izrekel zahvalo za njihovo šovinistično prizadevanje, da bi slovensko dečo čim prej poitalijančili in čim bolj pofašistili. — Po mnenju italijanskega tiska je gorško šolsko okrožje zelo važno že zaradi svojega zemljepisnega položaja. Gorška okolica gravitira v mesto, odkoder se odpira pot v sosedno Furlanijo in proti morju. Znani so predvotni boji med italijanskim in slovenskim elementom, ki se je moral boriti toliko bolj zaradi te okoliščine. Sedaj pa je položaj za poitalijančevanje slovenske dece le še toliko lažji. Italijanska šola na vso moč asimilira »tuterodce« in v bodoče bo ljudski dotok iz okolišnih dolin in brd služil le še utrjevanju italijanstva v Gorici. Zanimivi so podatki, ki so jih ob tej priliki objavili laški listi: Gorško šolsko okrožje se deli na 10 didaktičnih okrajev s središči v Ajdovščini, Komnu, Krmini, Gorici, Gradiški, Mirnu, Šempasu, Smartnem, Kojskem in v Vipavi in obsega 28 občin s 150 šolskimi središči. V 812 razredih je okrog 22.000 šolskih otrok, ki jih vzgaja okrog 500 učiteljev in učiteljic. Na ozemlju gorškega šolskega okrožja je obenem 48 azilov družbe »Italia Redenta« s 3000 otroki.

Osebnе zadeve.

— Napredovali so tovariši(ce) v VII. sk.: Vičič Stanko, Ivanetič Alojzij, Vitori Andrej, Beljan Josipina, Zajec Amalija, Zupane Cirila, Cimerman Marija, Jan Irena, Jevšenak Antonija, Skubic Jakob, Tominec Vekoslava, Spendal Ana, Švara Ernst, Smilteher Františka, Čok Antonija, Rant Viktorija, Rape Ljudmila, Zitko Anica, Lazar Ana, Laharnar Marija, Likar Leopold, Levce Stefanija, Ukmar Iva, Hočevar Ciril.

V IX. skupino: Brezigar Jožica, uč. ž. r. d. v Št. Vidu in Tavčar Vlasta učit. v Št. Jerneju.

Učiteljski pravnik.

— Pregled dospelosti period. poviškov (tiskovina). Tovariše predsednike sreskih društev prosim, naj mi sporoče obenem z nakazilom zneska za v oktobru 1931. poslane tiskovine, ali je tiskovina praktična, ali bi jo založili tudi za šol. leto 1932/33 in ali naj se odpoglejo te tiskovine kot lansko leto, odnosno ali naj si jih posamezni upravitelji (učit. zbor) naroči sam z drugimi tiskovinami? Tov. predsedniki, ki poravnajo ali so poravnali zneske potom glav. blagajne sekcije, naj označijo na položnici odnosno v dopisu, da je nakazilo za tiskovino in to zaradi poslovanja in pregleda. V. G.

§ Periodični poviški. Uslužbenci, ki so napredovali v višje skupine po novem ur. z. t. j. iz X. v IX. iz IX. v VIII. itd. skupino, dobe pravico do 1. period. poviška nove skupine po preteku 3 let efektivne službe v novi skupini t. j. po 3 letih od datuma napredovanja. N. pr.: N. N. je napredoval po starem ur. z. v II/3. skupino dne 25. 4. 1926 in je imel pravico do 2. period. poviška Din 830 — dne 1. maja 1932. Dne 30. 4. 1932 je pa bil postavljen ta uslužbenec iz VII. v VII. položajno skupino s plačo Din 910 —, ki mu pripada po § 30. od 1. 5. 1932 dalje. Pravica do 2. period. poviška VIII. skupine mu toraj ugasne, ker je z dnem, ko bi mu pripadal povišek, prišel z napredovanjem na višjo plačo, kot bi mu pripadala z 2. poviškom VIII. skupine. Pravica do 1. period. poviška VII. skupine mu dospe dne 29. 4. 1935 in mu bo ta pripadal od dne 1. 5. 1935.

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKI DOM V LJUBLJANI.

Zadruga »Učiteljski dom v Ljubljani« je imela svoj redni IV. občni zbor v nedeljo, dne 8. maja 1932 ob pol 10. uri v sobi odsekov JUU v Ljubljani. Ker občni zbor ni bil sklepčen ob napovedani uri, je točno ob 10. uri otvoril občni zbor načelnik zadruge tov. Stanko Vrhovec, pozdravil navzoče zadružnike, katerih se je le 13 udeležilo občnega zbora, ter imenoval za zapisnikarico tov. Gizelo Ušeničnikovo, za overovatelja zapisnika pa tov. Keržišnika in Urbančiča. Občnemu zboru je poročal sledeče:

Cenjene tovariše in tovariši! Ko ste mi lansko leto na občnem zboru poverili nalogo načelnika te zadruge, sem se tega mesta branil iz dveh razlogov: prvič sem se zavedal, da zahteva to mesto moza, ki bi posvetil vse sile cilju, ki ga ima naša zadruga, a drugi mi je bilo jasno, da je s tem denarjem, kar ga je, nemogoče izvršiti zahteve članov in takoj začeti z zidavo doma. Kakšno je bilo delo odbora in v koliko smo se približali cilju zadruge, boste itak slišali iz poročil tov. tajnice in tov. blagajnika, na vas pa je, da nam poveste, ali je odbor zavzel prave smernice ali ne. Lanski letni občni zbor je naročil odboru, da stopi v stik z vsemi učiteljskimi gospodarskimi

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

LISTEK

Jubilejni koncert ljutomerskega učiteljskega pevskega zbora.

Svojo šestdesetletnico je proslavilo ljutomersko učiteljsko društvo s slavnostnim koncertom.

Zbor se je predstavil s Pertlovo kompozicijo »Ob šestdesetletnici«. Skladba — katere besedilo je sestavila tov. Severjeva — je dobro harmonično delo. Zbor je podal — glasovno in ritmično — lepo. Kot drugo je zapel mešani zbor Premrlovo »V Korotanc«. Ta pesem kaže že več individualnih potez, vsled tega zahteva več glasbene tehnike, več vaj, predvsem pa dober in samostojen posluš. Zboru se je poznalo tu, da ni popolnoma siguren.

Sledil je violinski solo tov. Serajnika. Pri klavirju ga je spremljala M. Zacherlova. Zaigral je Davidovega »Sarafana«, Dvořakov »Adagio iz A-mol koncerta op. 53« in Ružič-Rosenbergovo »Jugoslovansko serenado«. Serajnik je dober violinist. Odlikuje ga čistost intervalov in izpolnjena tehnika. A vendar pogrešam nekaj pri njem. To je mladostni ritem in subjektivno sodoživljanje notranje vsebine. Zdelo se mi je, da je ostal hladen napram komponistovim mislim in čustvom, katere je le-ta položil v delo. Igral je preveč po notah. Manjkalo je specifično-človeško

prežarjeno oblikovanje notranje ideje. Posebno velja to za »Sarafana«.

Moški zbor je zapel štiri pesmi: Schneider-Prelovce »Po morju viharne«, Dr. Mlinar-Cigale »Vriska fantič«, Schweiger »Fantje zgodaj« ter »V nedeljo jutraj«. Za zadnji dve pesmi ni potrebno toliko glasbene izobrazbe pevcem. A ne samo pri teh dveh, temveč tudi pri Mlinarjevi »Vriska fantič«, ki zahteva od vsakega posameznega pevca temeljito sigurnost, posluš in tehniko, je pokazal zbor, da ima odlične pevce in dobro šolo.

Zenski zbor je zapel Adamičevi narodni »Ah zvonoj« in »Belokranjsko narodno kolo«. Obe odlično. Harmonija, čistost, lepota prednašanja in mladostni entuziazem mladih pevki je izzval v občinstvu navdušen aplavz.

Sporod je še pestrejšje pobarval sopran-solo tov. Azmanove (O. Dev. Mak) in kvartet, ki je zapel Vandovo pesem »V slovo«. Najboljši dokaz, da je bilo izvajanje dobro, je dejstvo, da jih je poklicalo občinstvo ponovno na oder.

Program je zaključil mešani zbor. Zapel je Prelovčev »Ko so fantje« in Vodopivčev »Ves dan pri oknu« — obe z občutkom. Prelovčeva »Ko so fantje« je izrazito homofonska skladba, zato prav primerna za deželo. Ugajali so lepi visoki glasovi, katere je kot probujajoči se pomladni vihar spremljal mrmrajoči zbor. Efektno je bila ta najboljša.

Dirigent in vodja Franjo Zacher je lahko ponosen na svoj zbor. Če pristejem k vsemu še dejstvo, da je imel zbor komaj eno skupno vaj, ker so se morale vršiti vaje — vsled gmotnih težav, teritorialne oddaljenosti in slabih prometnih razmer — v treh odsekih, tedaj lahko upravičeno ponovim besede ne-

kega odličnega gosta »Učitelji so lahko zadovoljni s svojim uspehom«.

— Jandl.

Vodnik po zbirkah narodnega muzeja v Ljubljani.

Kulturno zgodovinski del. Izdal in založil Narodni muzej v Ljubljani. Tiskala Jugoslovanska tiskarna Ljubljana. 1931. 8°. 183 str. Cena 15 Din.

Novega vodnika po zbirkah Narodnega muzeja smo že zdavnaj želeli in pričakovali. Dežmanov nemški »Führer«, ki je izšel 1888. leta, je že zastarel in ga tudi že skoraj 40 let ni več dobili. In takó so stali številni obiskovalci ljubljanskega muzeja pred bogatimi zbirkami, jih ogledovali, a razstavljeni predmeti so jim bili nemi in so jim ostali tuji. Vodstvu Narodnega muzeja gre priznanje, da je izdalo nov »Vodnik«, ki ni katalog, kateri bi se omejeval na naštevaje razstavljenih predmetov. Tak katalog bo obiskovalce samo utrudil in zbehal! Urednik vodnika, ravnatelj Jos. Mal, se je zavedal, česa potrebujejo obiskovalci muzeja; predvsem potrebujejo voditelja in tolmača! Treba je bilo torej sestaviti vodnik, ki naj pokaže na osnovi zbranskega gradiva celotno sliko o stanju vseh onih panog, ki so v muzejskih zbirkah zastopane. Ker pa vsebujejo zbirke Narodnega muzeja po večini predmete iz naše zemlje, smo dobili z novim vodnikom važen pri-

spevek k naši kulturni zgodovini. Nekatere kulturno-zgodovinske panoge naše zemlje so tu prvič v celoti obdelane.

Kot uvod je napisal ravnatelj Mal zgodovinski pregled postanka in razvoja Narodnega muzeja (str. 5—20). Prvi, ki je uradno načel vprašanje muzeja v Ljubljani, je bil guverner Ilirije grof Sweerts. Spork, ki je 1821. leta izrazil cesarju željo, da bi tudi Kranjska dobila svoj domovinski muzej. Kmalu nato je kranjski deželni stanovski zbor sklenil ustanovitev deželnega muzeja, a cesarska odločba, ki je ta sklep sankcionirala, je izšla šele 1826. leta. Slavnostna otvoritev je bila oktobra meseca 1831. leta.

Zgodovinskemu pregledu sledi najobširnejši del vodnika, to je R. Ložarja opis arheološkega oddelka (str. 21—79), ki hrani spomenike najstarejše zgodovine dežele kranjske. To je ona doba, ko še ni bila znana pisava, doba, iz katere nimamo nobenih pismenih poročil, a v kateri nam hrani zgornje priče naš muzej. Ložarjeva razprava je prvi sistematični pregled našega domačega starinoslovja. Po uvodu, v katerem je podal sicer kratko a točno karakteristiko treh zgodovinskih dob (kamen — bron — železo), nam odpre avtor pogled v našo prvo zgodovinsko kulturo, v dobo kolishi na ljubljanskem barju, doba bakra in brona (I. muzejska dvorana). Sledi doba železa (II. dvorana) z znamenitimi najdbami iz Vač, med njimi po vsem svetu sloveča situla. Iz rimske dobe hrani III. dvorana izvenljubljanske in IV. dvorana ljubljanske izkopine. Poseben oddelek (lapidarij) tvori zbirka rimskih kamnov, nagrobnih napisov, posvetilnih oltarjev, mejnikov itd., ki se hranijo v hodniku prtiličja, na dvorišču in v kletih. Zadnji odde-

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

ustanovami, da se dožene, kaj bi bilo potrebno vsaki ustanovi in koliko bi prispevale k zgradbi doma. Odbor se je lotil te naloge v prvi seji, a medtem je že naša matica — organizacija sprožila misel o gospodarskem svetu in tudi letos realizirala to svojo namer. Dva važna dogodka v naši zadrugi imamo omeniti: likvidacijo »Učiteljskega društva za podpiranje vdov in sirot«, ki je prepustilo vse svoje imetje naši zadrugi. Za ta veliko-dušni dar se moram s tega mesta najtopleje zahvaliti likvidacijskemu odboru tega društva in pa našemu tov. blagajniku, ki si je prizadeval, da je zadeva krenila v to smer. Prevzete obveznosti bo naša zadruga točno izpolnjevala. Še važnejša pa je podaritev gradbene parcele od »Učiteljske tiskarne« ob priliki njene 25-letnice. Naj izrečem s tega mesta za poklonitev stavbišča našo najiskrenejšo zahvalo. S tem darom je dobila naša zadruga trdna tla in je odboru sedaj mogoče začeti s prvimi pripravami za zidavo, t. j. za napravo načrtov, proračunov in drugih predpriprav. V tej stvari bi prosil danes od občnega zbora natančnih in določenih smernic. Največja ovira našemu delu pa je denar. Ako bi imela zadruga redne dohodke, tedaj bi človek lahko računal, koliko se sme na korajžje delati, ker pa tega ni, je potrebna striktna previdnost. Težko je tudi v tem času trkati na žep naših tovarišev in tovarišic, ker vsak le s težavo preživlja sebe in družino, vendar pa se moramo zavedati, da bo dom stal le z našo lastno pomočjo in poštrevnostjo, od drugod ne pričakujemo pomoči. Še neko kardinalno napako v naši zadrugi bi rad omenil. Dosti članov nas je, da tvorimo zadrugo, a premalo z ozirom na število učiteljstva v naši banovini. Le če bodo tovarišice in tovariši v polnem številu pristopili k naši zadrugi, bo resnično last učiteljstva in odbor bo imel trdno podstavo, na katero bo lahko gradil. Najlepše bi bilo načelo: Kdor član organizacije, tudi član Učiteljskega doma! S tem bi se silno dvignil kredit zadruge, drugi bi pa učiteljstvo dalo s tem odboru namig, da je postavitev doma nujna zahteva sedanjih njenih članov. Da bi današnji občni zbor rodil mnogo sadu ter nas približal k uresničenju naših želj, t. j. k postavitvi doma, želim srčno!

Tajnica tov. Gizela Ušeničnik poroča sledeče:

Učiteljski dom, r. z. z. o. z. v Ljubljani, je štel v začetku poslovnega leta 1931. — 177 zadrugnikov, med letom so pristopili 4 člani, tako da šteje zadruga ob koncu leta 1931. — 181 zadrugnikov. Načelstvo zadruge je imelo v minulemu letu pet rednih sej. Na prvi seji se je konstituiral odbor, ki je bil izvoljen na občnem zboru za dobo treh let. Na teh sejah so se obravnavale važne zadeve zadruge. Zemljevidi ljubljanskega okoliša in Kamniških planin so se pocenili, da jih zadruga prodaja sedaj po lastni ceni komad po 4 dinarje. V »Učiteljskem Tovarišu« se vedno priporočajo ti zemljevidi, le žal, da učiteljstvo le še premalo posega po njih. Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam v Ljubljani je likvidiralo in je premoženje tega društva pripadlo Učiteljskemu domu v Ljubljani. Že na prvi seji načelstva se je sklenilo, da stopi zadruga v stik z vsemi učiteljskimi gospodarskimi organizacijami v svrhu razgovora, kako bi se realiziral skupen dom vseh učiteljskih organizacij. Med letom se je pregledalo že precej stavb v svrhu nakupa, vendar so bile vse neuporabne. Ob priliki 25-letnice »Učiteljske tiskarne« pa je ista proslavila svoj jubilej najslajnejše na ta način, da je podarila zadrugi Učiteljski dom v Ljubljani stavbni prostor na dvorišču svojih dveh poslopij v Franciškanski ulici št. 6. S tem darilom in pa s kapitalom, ki ga ima zadruga, je temelj Učiteljskemu domu postavljen. Treba je še nekoliko poštrevnosti s strani učiteljstva in uresničili se bodo skoraj štiridesetletni načrti. Da se postavi stavba Učiteljskega doma na dvorišču »Učiteljske tiskarne«, je idealno tudi v tem oziru,

da ostanje vse učiteljske in stanovske institucije skupaj. Da se združijo vse učiteljske gospodarske sile, se je osnoval Učiteljski gospodarski svet, v katerem je tudi zastopnik naše zadruge. Ta gospodarski svet se bavi z vprašanjem, kako pospešiti akcijo za realizacijo Učiteljskega doma.

Načelstvo je razmišljalo o tem, kako bi se prispevki za Učiteljski dom zvišali. Tovariš Urbančič je na eni izmed sej sprožil misel, da se napravi loterija s srečkami v prid Učiteljskemu domu po vzorcu Poštne doma in ki je prinesla istemu znaten dobiček. Odbor je pooblastil, da zbere vse potrebne informacije. Vsa stvar je v teku. Načelstvo Učiteljskega doma stremi le za tem, da bi se čimprej postavil Učiteljski dom. Z vsi silo osredotočimo vse delo v ta namen, vsi, prav vsi brez izjeme in ustvarimo potreben kapital, da se čimprej uresničijo želje in načrti onih, ki so pričeli z ustvaritvijo našega doma in nas vseh, ki nadaljujemo njih delo in ga hočemo tudi dokončati. Zato pa vsi na delo, s pravo stanovsko zavestjo bomo dosegli svoj cilj!

O »Računskem zaključku za leto 1931.« je poročal blagajnik tovariš Josip Kobal.

Stanje zadrugnikov. Ker sta o splošnem stanju Učiteljskega doma poročala že tovariš načelnik in tovarišica tajnica, bo moje poročilo bolj suhoparno. Zadruga je štela ob zaključku IV. poslovnega leta 181 zadrugnikov, ki so imeli 231 deležev. Pristopili so 4 zadrugniki, izstopili ni nihče.

Blagovni promet. Med letom sem prodal 211 zemljevidov in 33 igrice, za kar sem prejel skupaj 1282 Din. Blagovni upniki pa so dali 1576-64 Din Za blago sem torej prejel skupaj 2858 Din.

Promet. Vsega prometa je bilo v poslovnem letu: v breme 687.036-68 Din, v dobro pa ravno toliko, kar da skupaj 1.374.073-36 Din.

Račun zgube in dobička.	
Kosmatega dobička pri blagu	427-50 Din
Obresti na oženega denarja	36.761-19 »
Obresti (nalož.) vrednostnih listin so dale	2.317- »
Od deležev smo prejeli	15- »
Upravnih dohodkov je bilo	12.886-40 »
Dobiček je torej znašal	52.407-09 Din

Ako od tega odštejemo stroške za potnine, nagrade, kurzno zgubo, odpis blagov. dolžnikov, davke, takse, odpise inventarja in druge upravne stroške v znesku

ostane čistega dobička 38.896-85 Din ki je vnešen v bilanco.

Naše imetje.	
Na koncu leta 1931. je bilo	27-62 Din
gotovine	162-33 »
V poštni hranilnici	597.788-11 »
Naložen denar	96- »
Dolžniki	23.850-36 »
Blago v zalogi je bilo vredno	19.860- »
Vrednostni papirji	887-50 »
Deleži drugje	420- »
Premičnine so bile vredne	643.291-92 Din

To imetje obremenjujejo le deleži članov v znesku 24.942- Din katerih pa menda nihče ne bo zahteval, da mu jih vrnemo. Nato je podala tov. Polakova poročilo nadzornega odbora in predlagala, da se da tov. blagajniku absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

K poročilu se je razvila debata, kako dobiti denarne dohodke in prispevke, kako dvigniti zanimanje članstva, da bi se čimprej začelo z zidavo doma. Mnogo se je svetovalo in predlagalo. Slednjič je občni zbor sprejel te-le predloge:

1. Pri vsakem društvenem zborovanju naj se pobirajo prostovoljni prispevki.

Knjigo zaključujeta informativna članka o knjižnici in arhivu (Mal) in o spomeniškem uradu (Stelč).

Brez te knjige je danes obisk muzeja izguba časa! Neobhodno potrebna je tudi za učiteljstvo. Prepričan sem, da bodo odslej peljali učitelji več kot dozdaj svoje učence v ljubljanski muzej; novi vodnik jim nudi možnost, da dajo otrokom pregled kulturne zgodovine slovenske zemlje od leta 3000 pred Kr. r. do naših dni. Nad sto slik omogoča, da proučijo knjigo že doma in da stopiš s potrebnim znanjem pred zbirke.

In še od druge strani se mi zdi vodnik pomemben! Ljubitelji in zbiratelji naših starin so dobili svoj prvi domači vadnec in morebiti bo knjiga polagoma zbudila tudi v širših plasteh naroda ljubezen in spoštovanje do ohranjenih in marsikod raztresenih prič davne in bližnje preteklosti. Prepričan sem tudi, da bo knjiga ustvarila nove in tesnejše vezi med našim narodom in muzejem Pomagala bo, da postane mrtvi inventar muzeja živa učilnica narodova; končni cilj in smisel muzeja ne more biti samo to, da nudi množičnim znanstvenikom gradivo, temveč tudi to — in morda v prvi vrsti — da širi kulturne dobrine med vse plasti našega naroda. Naloga naših vzgojiteljev je, da v tem pravcu posredujejo; novi vodnik jim bo delo omogočil in olajšal. Pisana pa je knjiga za široke kroge povprečnih izobražencev in ne vsebuje nikjer preučene navlake.

Zato jo iskreno pozdravljamo in ji želimo, da bi se razširila v čim širših krogih. Neobhodno potrebna pa je tudi vsem šolskim knjižnicam v mestih in na kmetih! — »Vodnik« naj si naroče učiteljske knjižnice. Apc.

2. Odbor naj deluje iniciativno. Zbira naj slike, knjige, povesti itd., ki naj jih založi »Učiteljska tiskarna«, primeren dobiček naj pripade Učiteljskemu domu.

3. Pri vsakem sreskem društvu naj se izvoli zaupnik, ki bi pri vsakem zborovanju imel kratko poročilo o Učiteljskem domu in ki bi de o val na to, da bi se zanimanje učiteljstva za Učiteljski dom dvignilo. Tega zaupnika naj določi odbor Učiteljskega doma.

Slučajnosti. Tov. Urbančič priporoča loterijo s srečkami kot vir dohodkov. Poveri se mu, da zbere vse potrebne informacije.

Glede zidave Učiteljskega doma se sprejme predlog, da odbor Učiteljskega doma ugotovi najprej lastninsko pravico podarjenega stavbnega prostora, si zagigura prost vhod oziroma prehod skozi večna vrata ter predloži »Učiteljski tiskarni« detajlni načrt in proračun prvega objekta ter generalni načrt za ostale tri objekte.

S tem se je zaključil občni zbor. Zeleti je le, da sedaj, ko smo pred zidavo Učiteljskega doma, ne stoji učiteljstvo ob strani, temveč naj moralno in gmotno podpira zadrugo. Več stanovske zavednosti in poštrevnosti nam je treba. Saj bo Učiteljski dom ponos nas vseh!

—g IZ SKUPNE SEJE UPRAVNEGA IN NADZORSTVENEGA ODBORA UČIT. DOMA V MARIBORU.

Skupna seja se je vršila na praznik 5. t. m. Navzoči so bili vsi člani razen enega, ki je bil zadržan. Bavila se je pred vsem z razveseljivim dejstvom, da je Maribor prišel do tako posrečenega nakupa in si ustvaril s tem svoj Učiteljski dom. Dalje se je sklenilo, da začne dom vsekako obratovati že s prihodnjim šolskim letom. Radi tega je potrebno pravočasno skrbeti za opremo doma in vse drugo, kar je za obratovanje potrebno. Dasi bode to zahtevalo poleg obilnega truda in dela tudi dokaj gmotnih žrtv, vendar upa odbor, da se mu bo posrečilo doseči tudi to s sodelovanjem in podporo učiteljstva. V dom se bodo sprejemali sinovi učiteljstva, oziroma njihovih najbližjih sorodnikov proti primeren nizki odškodnini. Za deklice — žal — sedaj še ni prostora. Vsekakor pa bo treba gledati, da si tudi za te ustvarimo čimprej poseben dom, ker je že zraven primeren staven prostor, ki je naša last. — Društvo se izpremeni v zadrugo. Določijo se smernice za pravila te zadruge. Pravila sestavi ožji odbor. Za mesto upravnika je bilo 8 reflektantov; med njimi samo 1 upokojenec. Podeli se tov. Lovšetu, učitelju v Mariboru. Seja je trajala skoro 4 ure. Razpravljalo se je, zelo stvarno in doseglo v vseh vprašanih popolno soglasje. Po seji sta si oba odbora ogledala dom na licu mesta. Na vse sta zunanost in notranjost doma napravili najugodnejši utis.

Mladinska Matica.

VABILO NA SUBSKRIBICIJO.

V začetku prihodnjega šolskega leta izda Mladinska Matica v izredni publikaciji lepo knjigo »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike«. Delo je napisal znani strokovnjak na tem polju dr. Lavo Čermelj.

Knjiga je namenjena predvsem doraščajoči mladini.

Iz nje naj spozna v lahki in umljivi obliki bistvo, svojstva in važnost vsemogočne sile, — elektrike —, ki je podlaga vse sodobne kulture in civilizacije.

Iz črnega in belega premoga črpa dinamo-stroj silno energijo in jo pošilja usuznjeno skozi tanko žico v nedogledne razdalje, kjer po človeški volji goni težke stroje in prevažja ljudi, kjer pričara v temni noči dan in v mrzli zimi prijetno toploto, kjer z mogočno silo razkrajja materijo v njene elemente in iz teh zopet gradi nove prej celo neznanne snovi. Električna je premagala prostor in čas. Po vsej zemeljski obli se prenašata brez vidnega nosilca s svetlobno hitrostjo živ človeški glas in živa slika.

Plodove elektrike in elektrotehnike uživamo tudi mi. Toda »nihče ne slutik«, je napisal nekje eden naših najodličnejših elektrotehnikov inž. Milan Vidmar, »da smo izročili več, kot smo prejeli, da smo baš v razvoju elektrotehnike s svojimi odličnimi glavami sodelovali presenetljivo uspešno, da so prav odlični uspehi naši.«

S ponosom kažemo lahko na delo naših rojakov, posebno pa na delo velikega izumitelja in učenjaka NIKOLE TESLE, ki ga nam je dala krasna Lika. Upravičeno smemo vprašati, kaj bi ostalo od sodobne elektrotehnike in civilizacije, ako bi odstranili Teslove mnogofazne motorje, Teslov transformator in Teslove izume na polju radiotehnike.

Ob opisu razvoja elektrotehnike naj mladina spozna zasluge Nikole Tesle in drugih naših velikih mož, da se v njej vzbudi in ojači zanimanje za prirodoslovne vede in tehniko in da se v njej utrja zavest, da gre našemu narodu odlično mesto med kulturnimi narodi. Naši duševni velikani kakor Nikola Tesla, ki so nam priborili to odlično mesto, pa naj bodo mladini svetel vzgled na trdi poti k delu in slavi.

Ne smelo bi biti ne šole ne knjižnice, ne dijaka srednjih šol, ne učenca meščanskih in ne višjih razredov osnovne šole brez te knjige. Knjiga bo obsegala okrog 130 strani velikega formata, bo tiskana na finejšem papirju in bo imela okoli 60 slik.

Subskribcijska cena za kartonirane izvede je 26 Din, za vezane 32 Din. Knjižotrška cena pa je določena na 34 in 42 Din.

Naročila sprejema od 15. junija t. l. Mladinska Matica, Ljubljana, Franciškanska ul. 6. Knjiga izide samo pri zadostnem številu subskribentov. Mladinska Matica.

Knjige Mladinske Matice izidejo prve dni junija in se takoj razpošljejo. Pravico do knjig imajo samo celoletni naročniki »Našega roda«. Kdor ni naročil in plačal vseh 8 števil letošnjega letnika »Našega roda«, ne dobi knjig Mladinske Matice. Le kdor doplača tekem tega meseca še za ostale številke, bo še deležen tega knjižnega dara. Prosimo po-verjenike in vse tovariše, da opozorijo na to naročnike.

Učiteljski pevski zbor JUJ

—pev. Pevske vaje, tik pred festivalom se bodo vršile v petek in v soboto. Pričetek v petek 13. t. m. ob 9. uri v Glasbeni Matici. Na festivalu nastopimo v nedeljo 15. t. m. ob 15. uri na Kongresnem trgu. Vse in vsi!! Odbor.

I. SLOVENSKI PEVSKI FESTIVAL.

Proslava 60 letnice Glasbene Matice v Ljubljani.

Svojo 60 letnico proslavi Glasbena Matica s prireditvijo I. slovenskega glasbenega festivala, ki se bo vršil v naslednjem redu:

10. maja, torek: ob 20. uri v veliki dvorani hotela Union javna produkcija gojencev Glasbene Matice. Nastopi mladinski zbor pod vodstvom učitelja Viktorja Sonca in šolski godalni orkester pod vodstvom prof. Karla Jeraja.

13. maja, petek: ob 20. uri v dvorani Filharmonične družbe komorni koncert godalnega kvarteta državnega konservatorija v Ljubljani (oddelek komorne šole prof. Jana Šlaisa). Na programu so dela skladateljev Škrjanca, Lipovška in Osterca.

14. maja, sobota: ob 11. uri v veliki dvorani Narodnega doma otvoritev glasbene razstave, ki naj pokaže razvoj glasbe v Sloveniji. Ob 20. uri simfonični in zborovski instrumentalni koncert Glasbene matice v veliki dvorani hotela Union. Dirigent ravnatelj Mirko Polič. Izvajajo se dela skladateljev Bravničarja, Škrjanca (dirigira sam svoje delo), Osterca, Kogoja, Adamiča, Lajovca.

15. maja, nedelja: ob pol 10. uri v Frančiškanski cerkvi cerkveni koncert. Dirigira P. Hugolin Sattner. Zastopani so avtorji: P. Hugolin Sattner, St. Premrl, dr. Kimovec Fr. Ob pol 12. uri v Filharmonični dvorani Gallusov koncert. Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske izvajajo pod vodstvom ravnatelja Poliča 10 starih Gallusovih madrigalov za mešani zbor. — Ob 15. uri velik koncert pevskih zborov na Kongresnem trgu. — Ob 20. uri v operi Bravničarjeva opera Pohujšanje v dolini St. Florjanski. Dirigent kapelnik Neffat, režiser Ciril Debevec.

16. maja, ponedeljek: ob 9. uri slavnostni občni zbor Glasbene Matice in razvitje zastave, ki jo daruje Glasbeni Matici ob njenem jubileju Njega Velikanstvo kralj Aleksander I. Oboje v Filharmonični dvorani. — Ob pol 11. uri v parku pred poslopjem Glasbene Matice v Vegovi ulici odkritje spomenikov jugoslovenskim glasbenikom: Gallus Jakob, Gerbič Fran, Hubad Matej, Jenko Davorin, Ipavec dr. Benjamin, Lisinski Vatroslav, Mokranjac Stevan, Sattner p. Hugolin. — Ob pol 13. uri tekmovalno slovenskih pritrkovalcev na velesesju. — Ob pol 16. uri tekme zborov Dravske banovine na velesesju.

Šolski radio.

—r Program za XXVII teden. V torek 17. maja bo predaval g. Viktor Pirnat: Cuvajmo naše morje! O pomenu in namenu »Jadranske straže«. I.—III. V petek 20. maja bo podal isti predavatelj potopis: Od Sušaka do Bojane. I.—II.

Stanovska organizacija JUJ

Iz društev:

Vabila:

— JUJ SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO zboruje v četrtek dne 19. t. m. v Domžalah. Po zborovanju ogled radio postaje.

— JUJ SRESKO DRUŠTVO V PTUJU bo zborovalo dne 6. junija t. l. v Mladiki v Ptuj. Začetek ob pol 9. uri. — Dnevni red bo običajen. G. nadzornik Lev Capuder bo nadaljeval svoj referat. — Odbor.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ure, zlatnina

so najprimernejša

birmanska darila

katera kupite najceneje pri FR. P. ZAJEC, Ljubljana — Stari trg št. 9

ZA MAJNISKE IZLETE

se priporoča

restavracija »Soča« v Ljubljani, Sv. Petra c. 3. Kosilo za otroke Din 5.—. Popust tudi gg. učiteljem. — Za časa velesesja tudi na velesesjišču, paviljon Vinko Bon, za isto ceno.

Novosti na knjižnem trgu.

—k Naši gostje — kako jim strežemo je nova knjiga, ki jo je napisala gospodinjica učiteljica S. Deodata Kumpova. Lepo in razkošno opremljeno delo ne bo razveselilo samo one, ki se poklicno bavijo s strežbo pri mizi, marveč tudi naše gospodinjice, posebno

pa naše tovarišice, ki poučujejo v kmetskih gospodinjstvih šolah. Knjiga je razdeljena v sledeče dele: Splošni del, posamni del in slike. »Naši gostje« je prva slovenska knjiga, ki se bavi izključno s strežbo pri mizi ter se ozira na novodobne zahteve. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in stane v polno platno vezana knjiga 45 Din. Priporočamo!

—k Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša. Jugoslovanska Sokolska matica je izdala o priliki proslave stoletnice rojstva brošuro, ki nas seznani s temelji in s pomenom Tyrševoga Sokolstva. Brošura je ponatis predavanja dr. Mrvoša, ki ga je imel na Tyrševem tečaju v Novem Sadu l. 1931. in bo koristno čtivo vsakemu Sokolu, posebno pa učitelju predavatelju.

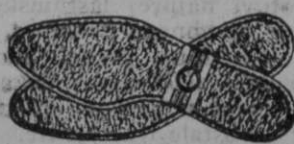
»Sedaj vem, kaj je radio«. V esperantu spisal E. Aisberg, radio-inženjer v Parizu, v slovenski jezik prevedel Leopold Andree, profesor v Ljubljani. S 85 slikami in mnogimi stranskimi risbami 81 strani 8° — 1932. — Din 48.—

SPOMINJAJTE SE UCITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Obutev za delo in udobnost

Sedaj ko nastopajo toplejši dnevi menjajte pogosto obutev, da noge ne bi trpele. Pripravili smo bogato izbiro raznovrstne obutev za vsak poklic in vsako priliko. Izdelana je z rokami jugoslovenskih delavcev in iz usnja jugoslovenskih tovarn.

Rata

Lufovi vložki

49.-

Vrsta 2942.00

Sandale ne žulijo niti nog niti žepa. Otroške št. 22-26 Din 39.—, št. 27-34 Din 49.—, ženske št. 35-38 Din 59.—, Moške št. 39-46 Din 69.—.

99.-

Vrsta 2927.14

Moški čevlji v črni ali rjavi barvi z močnim in trpežnim usnjatim podplatom. Eleganten in soliden čevlj za delavnik in praznik.

49.-

Vrsta 4435.00

Udobni čevlji iz sivega platna z elastičnim gumijastim podplatom. Neehno so Vam potrebni v toplih sončnih dneh. V njih se boste počutili vedno ugodno.

59.-

Vrsta 9375.03

Za neverjetno nizko ceno lepi ženski čevlji iz satena. Za malo denarja velik luksuz. Isti iz baržuna za isto ceno.

149.-

Vrsta 1845.05

Udobni in lahki čevlji iz laka z nizko peto. — Ravno taki tudi brez zaponke samo za Din 149.—, iz baržuna Din 59.—.

99.-

Vrsta 0167.00

Čevlji iz močnega mastnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Za dober material jamčimo. Za delo na polju in za vsak štrapac so ti čevlji neobhodno potrebni.

69.-

Vrsta 2145.09

Lahki in udobni ženski čevlji iz sivega platna z zaponko in z elastičnim gumijastim podplatom. Za malo denarja veliko zadovoljstvo.

79.-

Vrsta 3945.03

Za gospodinjice: Za vsakodnevno nošenje praktičen, močan in udoben čevlj iz boksa, ki ne žuli niti nog niti žepa.

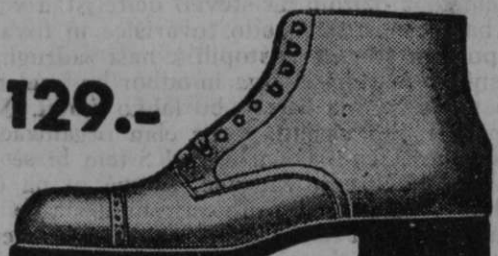
169.-

Vrsta 9937.18

Moški čevlji v črni ali rjavi barvi z močnim in trpežnim usnjatim podplatom. Eleganten in soliden čevlj za vsak dan.

129.-

Vrsta 3967.22

Udoben čevlj široke oblike iz močnega boksa, z usnjatim podplatom, zbiti ali z gumijastim podplatom za isto ceno.

Velika izbira damskih in otroških

klobukov

po najnižji ceni. — Prenovljenje hitro in po najnovejših vzorcih. Za g. učiteljice 10% popust pri

Mary Smolnik — Celje
v palači „Prve hrvatske štedionice“

Specialna delavnica
za popravila in ugaševanje
klavirjev

BAJDE JOSIP

Ljubljana, Gosposvetska cesta 12

Znižane cene!

Tvrđka A. ŽIBERT
LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA

Znižane cene!

naznanja cenj. učiteljstvu, da je došla za pomladansko sezijo velika izbira najlepših modernih čevljev domačega in tujega izdelka za dame in gospode po znatno znižanih cenah. — Prepričajte se, preden kaj kupite!

Za naš „Dinar“ kupite naše domače proizvode!

Poizkusite Adria kolač!

Zdravilni šartelj. Mešaj 15 dkg sur. masla, da dobro naraste, premešaj po vrsti 4 rumenjake, 24 dkg sladkorja in 1 zavitek »ADRIA« VANILIN-SLADKORJA, nekoliko naribane citronine lupine, 1/4 l mleka in 16 dkg moke. Umešaj nato narahlo sneg 4 beljakov z še 16 dkg moke pomešane z 1 zav. »ADRIA« praška in eno žlico ruma. Peci v dobro omasenem in z moko potresenem modlu enc uro v zmerno vroči pečici. Pečenega stres iz modla, potresi s sladkorjem in reži šele popolnoma ohlajenega.

A. & E. SKABERNE

**FINKOVE ZBIRKE
NAREDB IN ODREDB**

za osnovne in mešč. šole ter učiteljstva v Drav. banovini

- I. zvezek (od prevrata do konca leta 1920.) broš. Din 5.—.
- II. zvezek (za l. 1921.) broš. Din 7.—.
- III. zvezek (za l. 1922.) broš. Din 9.—.
- IV. zvezek (od 1. januarja 1923. do 30. junija 1924.) broš. Din 14.—.
- V. zvezek (od 1. julija 1924. do 31. decembra 1925.) broš. Din 53.—.
- VI. zvezek (za l. 1926.) broš. Din 24.—.
- VII. zvezek (za l. 1927.) broš. Din 25.—.
- VIII. zvezek (za l. 1928.) broš. Din 25.—.
- IX. zvezek (za l. 1929.) broš. Din 25.—.

Narečila sprejema

**KNJIGARNA UČITELJSKE
TISKARNE V LJUBLJANI**

Prav tam se dobi: C. Cavalieri: Propisi o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda. Broš. Din 120.—.

GALERIJA NAŠIH MOŽ
JE V ZALOGI

KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE v LJUBLJANI

1. Trubar	6. Stritar	11. Levec	16. Parma
2. Vodnik	7. Jarčič	12. Erjavec	17. Župančič
3. Slomšek	8. Gregorčič	13. Jenko	18. Kersnik
4. Prešeren	9. Aškerc	14. Cankar	19. Maister
5. Levstik	10. Tavčar	15. Gangl	20. Finžgar
			21. Strossmayer

61,5 x 47,5 cm. Slike à Din 10.—
Okrasite z njimi šolske prostore!

**RESTAVRACIJA
NOVI SVET**

**LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 14**

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

POVSOD NA ZALOGI
TISKOVINE NA ZAHTEVO

GÜNTHER WAGNER, WIEN X/1.

**Gostilna
Ražem**
Ljubljana
na Žabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. — Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

Ugodnost!

- Damske galoše . . . 70 Din
- Moške galoše . . . 75 Din
- Damski snežni čevlji 100 Din
- Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRŠPER, Ljubljana
Rudni trg 25 — (v bližini železnice)